

Gwaharddebau trais domestig dan y Ddeddf Cyfraith Teulu

Sut y gall hyn fy helpu i

Mae'r daflen hon yn dweud wrthyf sut y gall y Ddeddf Cyfraith Teulu eich helpu chi. Mae'n esbonio pwy gaiff wneud cais am waharddeb trais domestig, yn disgrifio'r hyn y mae angen i chi ei wneud, ac yn dweud beth fydd yn digwydd wedi i'r llys gael eich cais.

Mae'r daflen hon yn delio â cheisiadau a wneir mewn llys teulu.

Sut y gall y Ddeddf Cyfraith Teulu fy helpu i?

Mae'r Ddeddf hon yn gwarchod pobl sy'n dioddef oherwydd trais domestig drwy gyfrwng dau wahanol fath o orchymyn:

- Gorchymyn Rhag Molestu – mae hwn yn atal unigolyn arall rhag gwneud niwed i chi neu i blentyn.
- Gorchymyn anheddu – mae hwn yn dweud pwy gaiff fyw yn y cartref teuluol ac fe all orchymyn i rywun arall adael y cartref.

Sut alla'i gael gwybod os ga'i wneud cais ai peidio?

Gallwch wneud cais am orchymyn yn erbyn rhywun arall os ydych chi'n gysylltiedig â nhw yn un o'r ffyrdd a restrir isod. Mae'r sefyllfa ychydig mwy cymhleth ar gyfer gorchmynion anheddu, ac mae'n dibynnu ar yr 'hawliau' mewn perthynas â'r cartref teuluol. Gallwch ofyn am hyn yn y llys neu gofynnwch i gyfreithiwr.

Yn briod: dyn neu ddynes rydych chi'n briod neu wedi bod yn briod ag ef/hi.

Partneriaid sifil: rhywun rydych chi mewn neu wedi bod mewn partneriaeth sifil â nhw.

Pobl sy'n cyd-fyw: Dau unigolyn sydd ddim yn briod, ond sydd, neu sydd wedi byw gyda'i gilydd fel gŵr a gwraig neu mewn partneriaeth sifil.

Dau unigolyn sy'n byw neu sydd wedi byw yn yr un cartref: ond nid os ydy un ohonyn nhw'n gyflogedig gan y llall, neu'n denant, yn lojar neu'n lletywr i'r llall. Efallai y gellir delio â sefyllfa fel hyn drwy'r llysoedd troseddol neu sifil, felly ceisiwch am gyngor.

Perthnasau penodol: (er enghraifft, rhiant, brawd, chwaer, modryb). Dylech ofyn yn swyddfa'r llys am restr lawn o'r holl berthnasau posibl.

Dau unigolyn sydd wedi cytuno i briodi ei gilydd: ond rhaid i chi wneud cais o fewn tair blynedd i'r adeg y daw'r cytundeb i briodi i ben.

Dau unigolyn sydd mewn cytundeb partneriaeth sifil: ond rhaid i chi wneud cais o fewn tair blynedd i'r adeg y daw'r cytundeb i fynd mewn i bartneriaeth sifil i ben.

Dau unigolyn sydd erioed wedi cyd-fyw na phriodi: ond sydd mewn, neu wedi bod mewn perthynas rywiol â'i gilydd sydd, neu oedd yn gyfnod arwyddocaol.

Rydych chi a'r unigolyn arall yn rhieni i blentyn neu mae gennych gyfrifoldeb rhiant dros blentyn: mae hyn hefyd yn berthnasol os ydych chi a'r unigolyn arall wedi bod yn gyfrifol am y plentyn yn y gorffennol.

Rhiant neu nain neu daid naturiol plentyn sydd wedi'i fabwysiadu neu wedi'i ryddhau i'w fabwysiadu: gallwch ond wneud cais os mai'r unigolyn arall yw'r plentyn, y rhiant mabwysiadol neu unrhyw oedolyn sydd wedi gwneud cais am fabwysiadu'r plentyn neu y mae'r plentyn wedi'i leoli gydag ef/hi i'w fabwysiadu.

Os ydych chi dros 16 oed ond dan 18 mlwydd oed, mae arnoch angen 'Cyfaill Agosaf' (unigolyn wedi ei benodi gan y llys i gynrychioli rhywun dan 18 oed). Fe all yr unigolyn hynny fod yn rhiant, berthynas neu'n ffrind sydd dros 18 oed.

Os ydych chi dan 16 oed, yn ogystal â 'Cyfaill Agosaf', bydd arnoch angen caniatâd barnwr yr Uchel Lys i wneud y cais.

Os ydych chi am wneud cais am orchymyn rhag molestu neu orchymyn anheddu, dylech ddarllen y daflen hon yn ofalus a hefyd y nodiadau i'ch helpu i lenwi'r ffurflen gais. Gwnewch yn siŵr fod gennych yr holl wybodaeth a'r ffurflenni y bydd eu hangen arnoch.

Os oes angen cymorth arnoch i benderfynu pa un ai allwch wneud cais am orchymyn, gofynnwch am help gan gyfreithiwr neu ganolfan cyngor ar bopeth. Efallai y byddwch yn gallu cael cyngor ar gymorth cyfreithiol yn rhad ac am ddim. Ewch ar-lein yn www.gov.uk/legal-aid neu ffoniwch 0845 345 4345 i gael rhagor o wybodaeth. Mewn achosion o drais domestig pan mae'n bosibl y bydd arnoch angen gorchymyn i'ch gwarchod rhag niwed, bydd yr uchafswm cymorth cyfreithiol arferol o ran faint o arian y gallwch ennill a faint o arian sydd gennych, yn cael ei hepgor fel arfer.

Hefyd, gallwch geisio cyngor a chefnogaeth gan wasanaethau gwirfoddol lleol a chenedlaethol, er enghraifft:

- Llinell gymorth genedlaethol 24 awr ar gyfer Trais Domestig (gweithredir gan Gymorth a Lloches i Fenywod) – Rhadffôn: 0808 2000 247
- Cymorth i Ferched – Llawlyfr i Oroeswyr, Cael Gwaharddeb: www.womensaid.org.uk
- Llinell gymorth i ddynion: 0808 801 0327
- Canolfan Genedlaethol ar gyfer Trais Domestig - Llinell Gymorth: 0844 8044 999 www.ncdv.org.uk

Ym mhle ga'i wneud cais am orchymyn?

Gallwch wneud cais mewn unrhyw lys teulu. Gallwch ddod o hyd i'r llys agosaf atoch chi a'r oriau y maent ar agor, ar-lein yn courttribunalfinder.service.gov.uk.

Faint fydd hyn yn costio?

Ni chodir unrhyw ffi i wneud y cais hwn.

Pa wybodaeth sydd ei hangen arna'i?

- Eich enw, cyfeiriad a'ch dyddiad geni (os ydych chi dan 18, bydd angen i chi gael yr un wybodaeth am eich 'cyfaill agosaf').
- Enw a chyfeiriad llawn (a dyddiad geni - os ydych yn ei wybod) yr unigolyn yr ydych chi'n ceisio'r gorchymyn yn ei erbyn.
- Os ydych yn gwneud cais am orchymyn rhag molestu sy'n ymwneud â phlentyn, rhaid rhoi enw llawn a dyddiad geni'r plentyn (neu blant).
- Os oes achosion teuluol eisoes ar y gweill sy'n ymwneud â chi a'r unigolyn arall, enw'r llys a rhifau'r achosion, os ydych chi'n eu gwybod, a'r math o achos (er enghraifft, cais preswyllo i blentyn).
- Os oes achosion troseddol, ac os arestiwyd a chyhuddwyd yr unigolyn arall, enw'r llys troseddol a rhif yr achos, os ydych chi'n eu gwybod, a dyddiad y gwrandawriad neu'r treial.
- Os ydych chi'n gwneud cais am orchymyn anheddu, ac yn gofyn i'r llys ystyried newid cytundeb rhentu neu forgais, mae'n bosibl y byddai copi o'r cytundeb o gymorth i'r llys.

Os ydych chi'n gwneud cais ar y sail eich bod chi a'r unigolyn arall wedi cytuno i briodi, neu gael cytundeb partneriaeth sifil, rhaid i chi wneud cais o fewn tair blynedd i'r berthynas ddod i ben. Dylech gadarnhau'r wybodaeth hon ar ffurf ysgrifenedig, neu bydd rhaid i chi ddangos modrwy dyweddïo, neu rywbeth tebyg i brofi eich bwriad i briodi, neu dystiolaeth gan rywun a ddaeth i achlysur i ddathlu eich bwriad i briodi (er enghraifft rhywun a oedd yn westai yn eich parti dyweddïo). Yn achos cytundeb partneriaeth sifil, bydd arnoch angen cadarnhau ar ffurf ysgrifenedig bod rhodd a roddwyd ichi gan yr unigolyn arall yn arwydd o gytundeb, neu fod seremoni wedi digwydd gerbron un neu ragor o bobl.

Pa ffurflenni y bydd eu hangen i mi eu llenwi?

- Rhaid i chi gyflwyno tri chopi o'r ffurflen gais (FL401) a'ch datganiad tyst. Mae canllawiau wedi eu cynnwys fel rhan o'r ffurflen gais.
- Os ydych chi'n gwneud cais am 'orchymyn anheddu', a all olygu bod anheddwr tŷ ar rent neu ar forgais yn newid, rhaid i chi gael copi arall o'r ffurflen gais (FL401) ar gyfer y landlord neu'r cwmni morgais.
- Os nad ydych yn dymuno datgelu unrhyw fanylion cyswllt, ar wahân i drwy orchymyn y llys, llenwch ffurflen C8, sydd ar gael o unrhyw lys teulu, neu oddi ar ein gwefan hmctsformfinder.justice.gov.uk.

Fyddda' i'n gallu llenwi'r ffurflenni fy hun?

- Rhaid i chi ddarllen y ffurflen gais yn ofalus cyn dechrau ei llenwi.
- Mae'r ffurflen yn gofyn gwahanol fathau o gwestiynau: bydd rhai'n gofyn i chi ysgrifennu'r ateb (er enghraifft, enw llawn a chyfeiriad yr unigolyn rydych chi am gael gorchymyn yn ei erbyn – gelwir yr unigolyn hwn yn "Atebydd"), ond bydd eraill yn gofyn i chi wneud dim mwy na rhoi tic mewn blwch. Mae'r canllawiau sy'n dod gyda'r cais yn esbonio pob rhan o'r ffurflen.
- Wedi i chi gwblhau'r cais, dylech ysgrifennu datganiad tyst a ddylai gael ei gyflwyno gyda'r cais. Ar y ffurflen hon, dylech esbonio beth sydd wedi digwydd rhyngoch chi a'r atebydd gan restru'r gorchmynion yr hoffech chi i'r llys eu gwneud (er enghraifft, "Hoffwn i'r llys orchymyn i John Smith adael cartref y teulu"). Dylai'r datganiad tyst gael ei gadarnhau drwy ddatganiad gwirionedd.
- Os oes angen help arnoch i lenwi'r ffurflenni hyn, ond nad ydych chi'n adnabod ffrind neu berthynas a allai helpu, dylech fynd i weld cyfreithiwr neu fynd i Ganolfan Cyngor ar Bopeth.
- Os oes gennych gyfreithiwr sy'n eich helpu dan y cynllun cymorth cyfreithiol, byddant yn eich helpu i lenwi'r ffurflenni.

Beth ddylwn i wneud ar ôl llenwi'r ffurflenni?

Dylech bostio neu fynd â'r holl ffurflenni i'r llys teulu. Rhaid i chi hefyd anfon neu ddarparu datganiad tyst sydd wedi'i gadarnhau gan ddatganiad gwirionedd.

Mae datganiad gwirionedd yn cael ei greu yn ysgrifenedig "Credaf fod y ffeithiau a nodir yn y datganiad tyst hwn yn wir" Rhaid i chi lofnodi a dyddio'r datganiad gwirionedd hwn.

Beth ddylwn i'w wneud os oes angen gorchymyn arna'i ar frys?

- Os ydych chi'n meddwl bod rhesymau eithriadol, cewch ofyn i'r llys ystyried eich cais ar unwaith heb orfod cyflwyno unrhyw ddogfennau i'r atebydd ('ex-parte', neu fe'i gelwir yn 'heb rybudd'). Bydd unrhyw orchymyn a wneir dal angen ei gyflwyno ar ôl y gwrandawriad.
- Os gwneir gorchymyn ex-parte, fe gewch apwyntiad arall i ddod i'r llys. Bydd gan yr atebydd yr hawl i fod yn bresennol yn yr apwyntiad hwn er mwyn i'r barnwr/ ynadon wrando ar y ddau ohonoch cyn penderfynu a ddylid gwneud gorchymyn arall ai peidio.

Beth fydd yn digwydd pan fyddaf yn anfon y ffurflenni i'r llys?

- Bydd y llys yn gwneud yn siŵr bod y ffurflenni'n iawn ac yn rhoi 'Rhybudd o Achos' (FL402) i chi. Ar hwn, nodir dyddiad eich apwyntiad, a all fod ar yr un diwrnod os yw'r cais yn un brys, gerbron y barnwr neu'r ynadon a bydd hefyd yn brawf eich bod wedi talu eich ffi.
- Os ydych chi'n cael help gan gyfreithiwr, anfonir y ffurflenni ato ef/ati hi i'w cyflwyno i'r atebydd.
- Os nad oes gennych chi gyfreithiwr yn eich helpu, cewch ofyn i'r llys gyflwyno'r dogfennau ar eich rhan. Mae'n bosibl y bydd y llys yn gofyn i chi lenwi ffurflen ar gyfer hyn. Yna, bydd y llys yn trefnu i'r beili gyflwyno copi o'ch cais a'r datganiad tyst i'r atebydd.
- Gallwch hefyd gyflwyno'r dogfennau i'r atebydd.

Beth os na fydd y beili'n gallu cyflwyno'r cais i'r atebydd?

- Os ydych chi wedi rhoi'r cyfeiriad anghywir ar gyfer yr atebydd, bod yr atebydd wedi symud, neu os nad yw'r beili wedi llwyddo i ddod o hyd i'r atebydd, bydd y llys yn dweud wrthyb beth sydd wedi digwydd.
- Os yw'r cyfeiriad yn anghywir neu os yw'r atebydd wedi symud, rhaid i chi ddod o hyd i'r cyfeiriad newydd. Dylech ysgrifennu i'r llys i'w hysbysu. Yna, bydd y llys yn trefnu dyddiad apwyntiad newydd gerbron y barnwr ac yn rhoi'r papurau yn ôl i'r beili. Cewch wybod hefyd beth fydd y dyddiad newydd.

- Os nad yw'r beili wedi llwyddo i gyflwyno'r papurau i'r atebydd mewn pryd ar gyfer yr apwyntiad, bydd y llys yn dweud wrthyh chi beth yw dyddiad yr apwyntiad newydd a bydd y beili'n dal i geisio'u cyflwyno.
- Os na allwch chi ddod o hyd i gyfeiriad yr atebydd neu os yw'n ymddangos eu bod yn osgoi'r cyflwyno, cewch ofyn i'r llys gyflwyno'r papurau mewn rhyw ffordd arall.

Beth ddylwn i'w wneud os byddaf yn cyflwyno'r dogfennau fy hun?

- Gallwch chi gyflwyno'r dogfennau i'r atebydd eich hun, fodd bynnag dylech fod yn ymwybodol o'r perygl posibl sydd ynghlwm wrth wneud hyn, a defnyddiwch feili llys neu gyfreithiwr os bydd gennych unrhyw bryderon. Rhaid cyflwyno'r dogfennau i'r atebydd yn bersonol, oni bai fod y llys wedi gadael i chi gyflwyno'r ffurflenni mewn rhyw ffordd arall.
- Dylai'r unigolyn sy'n cyflwyno'r dogfennau lenwi 'Datganiad Cyflwyno' (FL415) a'i ddychwelyd i'r llys cyn dyddiad eich apwyntiad. Mae'r enghraifft isod yn dangos sut ddylai ffurflen edrych ar ôl ei llenwi.
- Os ydych chi wedi gwneud cais i newid deiliad tŷ ar rent neu ar forgais, bydd arnoch angen cyflwyno copi o'r dogfennau ar y landlord neu'r cwmni morgais.

Beth fydd yn digwydd yn y gwrandawriad?

Bydd yr atebydd a chi, ac unrhyw gynghorwyr cyfreithiol sy'n bresennol yn trafod eich cais gyda'r barnwr/ ynadon. Fel arfer, cynhelir yr apwyntiad yn breifat (gan amlaf, gelwir hyn yn 'yn y siambrau'). Ni chaniateir unrhyw aelodau eraill o'r cyhoedd na'r wasg yn yr ystafell.

<div>Datganiad Cyflwyno</div> <div>Deddf Cyfraith Teulu 1996</div> <div>Ailosod/Reset</div> <div>Y llys lle gwrandewir eich achos</div>		<div>Statement of Service</div> <div>Family Law Act 1996</div> <div>The court at which your case is being heard</div>	
<div>Rhif yr achos</div> <div>97DU5001</div> <div>Ceisydd Cyf.</div> <div>C Walker</div> <div>Atebydd Cyf.</div> <div>R Walker</div>		<div>Case number</div> <div>Applicant Ref.</div> <div>Respondent Ref.</div>	
<div>Rhaid i chi</div> <div><ul style="list-style-type: none">roi manylion cyflwyno'r cais i bob un o'r partion eraillroi manylion cyflwyno i roddwr y morgais neu landlord y tŷ annedd (os yn briodol)ffeilio'r ffurflen hon gyda'r llys adeg neu cyn yr Apwyntiad Cyfarwyddiadau cyntaf neu Wrandawriad yr Achos</div> <div>Dylech</div> <div>os cyflwynwyd y cais i dwrnai'r person, roi ei enw a'i gyfeiriad / ei henw a'i chyfeiriad</div> <div>Rhaid i chi nodi</div> <div>dull, dyddiad, amser a lleoliad y cyflwyno</div> <div>neu os cyflwynwyd trwy'r post, dyddiad, amser a lleoliad y postio</div>		<div>You must</div> <div><ul style="list-style-type: none">give details of service of the application on each of the other partiesgive details of service on the mortgagee or landlord of the dwelling-house (if appropriate)file this form with the court on or before the first Directions Appointment or Hearing of the Proceedings</div> <div>You should</div> <div>if the person's solicitor was served, give his or her name and address</div> <div>You must indicate</div> <div>the manner, date, time and place of service</div> <div>or where service was effected by post, the date, time and place of posting</div>	
<div>Enw a chyfeiriad y person y cyflwynwyd y cais iddo</div> <div>Name and address of person served</div> <div>Mr R Walker</div> <div>34 Stryd Fawr</div> <div>Unrhyw dref</div>		<div>Sut yr adnabuwyd y person a sut, pryd a lle y cyflwynwyd y cais</div> <div>Means of identification of person, and how, when and where served</div> <div>Cyflwynwyd yn bersonol gan y Ceisydd am 6.00pm ar 1 Hydref ym 34 Stryd Fawr, Unrhyw dref</div>	
<div>Ffurflenni swyddogol a gyflwynwyd</div> <div>Prescribed forms served</div> <div>Cais FL401</div> <div>FL402 Rhybudd</div> <div>o Achos</div>			
<div>Rwyf wedi cyflwyno'r [cais] [Rhybudd o Achos] a nodir uchod.</div> <div>Fi yw [y ceisydd] [twnai'r ceisydd] [arall] (manlyer)</div> <div>Llofnod: C Walker</div> <div>Dyddiad: 1 Hydref 1997</div> <div>FL415 Datganiad Cyflwyno (10.97)</div>		<div>I have served the [application] [Notice of Proceedings] as stated above.</div> <div>I am the [applicant] [solicitor for the applicant] [other] (state)</div> <div>Signed:</div> <div>Date:</div> <div>FL415 Statement of Service (10.97)</div>	
<div>Argraffwyd ar ran Y Gwasanaeth Llys</div> <div>Printed on behalf of The Court Service</div>			

Pan fydd y barnwr/ ynadon yn deall safbwynt y ddau barti, gall benderfynu ar unrhyw rai o'r canlynol:

- Bod arnynt angen rhagor o wybodaeth amdanoch chi, yr atebydd neu unrhyw blant sydd dan sylw. Cewch wybod pa wybodaeth ychwanegol i'w darparu;
- Bod arnynt angen rhagor o wybodaeth, ond eu bod yn barod i wneud gorchymyn dros dro (interim) nes bod yr holl wybodaeth ychwanegol wedi'i darparu. Fe gewch apwyntiad newydd, gorchymyn dros dro, a gwybod pa wybodaeth ychwanegol i'w darparu.

- Eu bod yn barod i wneud gorchymyn am gyfnod penodol o amser, ac y bydd y llys yn barod i ailystyried yr achos ar ôl hynny. Byddwch yn cael dyddiad apwyntiad newydd a chopi o'r gorchymyn llys.
- Eu bod yn barod i wneud gorchymyn. Bydd y gorchymyn yn parhau nes i chi neu'r atebydd ofyn i'r llys ailystyried yr achos. Rhoddir copi o'r gorchymyn i chi.

Mae Ffurflen FL404 (ffurflen gorchymyn anheddu) a ffurflen FL404A (ffurflen gorchymyn rhag molestu) yn rhoi gwybod i'r partïon yn yr achos, beth mae'r llys wedi'i benderfynu.

Oes rhaid cyflwyno'r gorchymyn llys yn bersonol i'r atebydd hefyd?

Mae'n bwysig iawn bod copi o'r gorchymyn llys yn cael ei gyflwyno'n bersonol i'r atebydd neu fel arall efallai ni all y llys orfodi neu gosbi unrhyw dorri gorchymyn. Dylech sicrhau bod y cwestiwn a ran cyflwyno yn cael ei gytuno gyda'r llys yn eich gwrandawriad. Os, ar ôl ystyried y risgiau sydd ynghlwm ac er gall y llys wneud hyn i chi, y cytunwyd y dylech gyflwyno'r gorchymyn yna dylech ddilyn y camau a amlinellir ar waelod y daflen hon i sicrhau eu bod yn cael eu cyflwyno'n gywir.

Oes rhaid cyflwyno copi o'r gorchymyn i rywun arall?

Os bydd y llys yn gwneud gorchymyn rhag molestu neu unrhyw orchymyn arall gyda phŵer i arestio ynghlwm, mae'n rhaid i chi heb unrhyw oedi sicrhau bod y gorchymyn yn cael ei ddanfôn i'r swyddog sydd yn gyfrifol am yr orsaf heddlu ar gyfer eich cyfeiriad neu'r orsaf a enwyd gan y llys. Os na fydd hyn yn cael ei wneud, ni fydd gan yr heddlu wybodaeth am y gorchymyn a gall olygu na allant weithredu petai'r atebydd yn gwneud rhywbeth na chaniateir yn ôl y gorchymyn. Os ydych wedi gofyn i feili'r llys gyflwyno'r gorchymyn i'r atebydd, bydd y llys yn sicrhau bod y gorchymyn yn cael ei gyflwyno i'r heddlu.

Beth allaf ei wneud os na fydd yr atebydd yn ufuddhau i'r gorchymyn rhag molestu?

- Os gwnaethpwyd y gorchymyn rhag molestu ar ôl 1 Gorffennaf 2007, bydd yr heddlu yn gallu arestio'r atebydd os na fydd yn ufuddhau i'r gorchymyn. Bydd hysbysiad yn y gorchymyn, yn rhybuddio'r atebydd o beth all ddigwydd os na fyddant yn ufuddhau i'r gorchymyn.
- Os cafodd y gorchymyn rhag molestu ei wneud cyn 1 Gorffennaf 2007, cysylltwch â'ch Llys Teulu agosaf i gael cyngor.

Beth os na fydd yr atebydd yn ufuddhau i'r gorchymyn anheddu?

- Os yw'r llys yn bryderus na fydd yr atebydd o bosibl yn ufuddhau i orchymyn llys, gall y barnwr/yr ynadon gynnwys 'Pŵer i Arestio'. Mae hyn yn golygu y gall yr heddlu arestio'r atebydd os ydyn nhw'n credu ei fod/ei bod wedi anufuddhau i'r gorchymyn llys.
- Os yw'r atebydd wedi methu ag ufuddhau i'r gorchymyn llys ('wedi torri'r gorchymyn'), ond nad yw'r gorchymyn yn cynnwys 'Pŵer i Arestio', fe gewch wneud cais i'r llys am warant arestio neu i draddodi'r unigolyn i garchar.

Dalier sylw: Os torrir y gorchymyn llys ac nad yw'n cynnwys 'Pŵer i Arestio', dylech ystyried gwneud cais am ychwanegu hwn at y gorchymyn, yr un pryd ag y maen nhw'n gwneud cais am y warant arestio.

- Mae rhagor o wybodaeth am orfodi gorchmynion llys ar gael gan gyfreithiwr neu Ganolfan Cyngor ar Bopeth.

Beth fydd yn digwydd os bydd yr atebydd yn cael ei arestio?

- Os caiff yr atebydd ei arestio a'i gyhuddo, bydd yn ymddangos gerbron llys, ac efallai yn mynd i dreial yn ddibynnol ar ble euog neu ddiuog. Os bydd yr achos yn mynd i dreial, efallai y gofynnir i chi fod yn bresennol yn y llys fel tyst. Bydd yr Uned Gofal Tystion yn cysylltu â chi ynglŷn â dyddiad y treial, a bydd y Gwasanaeth Tystion yn y llys yno i'ch cefnogi chi, ac yn trefnu ymweliad i'r llys cyn dyddiad y gwrandawriad os credwch y gall hynny eich helpu chi. Gallwch wyllo ychydig o fideos ar fynd i'r llys fel tyst. Ewch ar YouTube (www.youtube.com) a chwiliwch am 'going to court as a witness'. Hefyd, gallwch ffonio'r Llinell Gymorth i Ddiodefwyr ar 08 08 16 89 111.
- Mewn rhai achosion, hyd yn oed os nad ydych am i'r achos fynd i'r llys, os bydd gan yr heddlu neu Wasanaeth Erlyn y Goron ddigon o wybodaeth, ac os credant fod yr hyn a ddigwyddodd yn ddifrifol iawn a'i fod er lles y cyhoedd i weithredu, yna gallant fynd ymlaen heboch chi. Bydd rhywun yn trafod hyn â chi ac yn canfod beth yw eich teimladau chi ynghylch yr achos.
- Os cred Gwasanaeth Erlyn y Goron nad oes achos cryf a bod yr atebydd ddim yn cael ei gyhuddo, gallwch fynd yn ôl i'r Llys Teulu ar gyfer gwrandawriad traddodi.

Canllaw i geiswyr ar gyflwyno gorchymyn rhag molestau neu orchymyn anheddu

Mae'r canllaw hwn ar gyfer ceiswyr sydd angen cyflwyno (neu roi i barti arall) un neu'r ddau orchymyn uchod. Mae hi'n bwysig iawn bod y parti arall (yr adnabyddir fel atebydd - yr unigolyn y mae'r gorchymyn yn ei erbyn) yn cael copi o'r gorchymyn llys wedi'i gyflwyno yn bersonol iddo. Fel arall efallai na fydd y llys yn gallu gweithredu os ydynt yn anufuddhau.

Mae cyflwyno yn bersonol yn golygu rhoi'r dogfennau drwy law i'r atebdydd a enwir ar y gorchymyn. Gallwch ofyn i'r llys wneud hyn ac nid chodir ffi am hyn. Os oes gennych gyfreithiwr yn eich cynrychioli, bydd ef neu hi yn gallu cyflwyno'r gorchymyn. Os cytunir yn y gwrandawriad y dylech gyflwyno'r gorchymyn, dylech ddilyn y camau isod i sicrhau bod y gorchymyn yn cael ei gyflwyno cyn gynted â phosib.

Sut i gyflwyno'r gorchymyn

1. Cyflwyno'r gorchymyn drwy roi i'r atebdydd:

- gopi o'r gorchymyn
- copi o'r cais
- copi o unrhyw ddatganiad i gefnogi
- cofnod ysgrifenedig o'r rhesymau dros benderfyniad y llys (dim ond os gwrandawyd gan ynadon)

Peidiwch â rhoi'r ddogfen mewn amlen (y rheswm dros hyn yw cydymffurfio a'r gofynion cyfreithiol cyflwyno'n bersonol)

Peidiwch â chyflwyno i'r atebdydd drwy'r post neu dros e-bost oni bai eich bod wedi cael caniatâd gan farnwr (gweler pwynt 5 isod).

2. Ar ôl i'r gorchymyn a dogfennau gael eu cyflwyno, llenwch 'Datganiad Cyflwyno' (FL415) a gwnewch gopi i'r heddlu (efallai yr hoffech gadw copi ar gyfer eich cofnodion eich hun). Gallwch gael copi gan unrhyw lys neu drwy <http://hmctsformfinder.justice.gov.uk/HMCTS/FormFinder.do>

Dalier sylw: Mae'n rhaid ichi gyflwyno i'r atebdydd cyn i chi roi gwybod i'r heddlu.

3. Danfonwch gopi o'r gorchymyn a chopi o'r datganiad cyflwyno i'r swyddog sydd yn gyfrifol am yr orsaf heddlu i'ch cyfeiriad chi neu'r orsaf a nodwyd gan y llys. (Os na fyddwch yn gwneud hyn, efallai ni fydd yr heddlu yn gallu gweithredu os bydd yr atebdydd yn gwneud rhywbeth na chaniateir iddynt ei wneud yn ôl y gorchymyn. Nid yw'r cam hwn yn ofynnol mewn Gorchymynion Anheddu lle nad oes pŵer i arestio ynghlwm - gofynnwch i aelod o staff y llys os nad ydych yn siŵr).
4. Os gwnaethpwyd Gorchymyn Anheddu, bydd angen i chi (yr atebdydd), yn unol â'r Rheolau Trefniadaeth Teulu, gyflwyno copi o'r gorchymyn ar y Landlord neu Gwmni Morgais. Gellir gwneud hyn drwy'r post dosbarth cyntaf, ond fe'ch cynghorir i gadw prawf postio.
5. Anfonwch neu danfonwch y datganiad cyflwyno gwreiddiol wedi'i lenwi i'r llys a roddodd y gorchymyn.

6. Os yw'n ymddangos bod yr atebydd yn osgoi'r cyflwyno (er enghraifft, drwy wrthod derbyn y gorchymyn) gallwch ofyn i'r llys ei gyflwyno mewn ffordd arall.

Rhybudd: Gwnewch yn siŵr bod pob tudalen o'r gorchymyn wedi cael ei gyflwyno ar yr atebydd a'r heddlu - gan gynnwys y dudalen sy'n nodi dyddiad dod i ben unrhyw orchymyn.